

Lausunto

22.5.2025

VN/7002/2025
VN/7002/2025-STM-8

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta. STM pitää esitystä erittäin tervetulleena ja kannattaa esityksessä ehdotettua nikotiinipussien tuottajien kustannusvastuun laajentamista kuntien jätehuolto- ja siivoustoimiin, jotka liittyvät nikotiinipussijätteistä aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen.

STM:n näkemyksen mukaan nikotiinipussien käytön yleistymisen on tuonut mukanaan uusia haasteita paitsi kansanterveyden, myös ympäristön roskaantumisen näkökulmasta. Nikotiinipussit pakkauskauttaessa päätyvät usein luontoon tai julkisille paikoille, mikä aiheuttaa haittaa ympäristölle ja siivoustalouksille. Kustannusvastuun ulottaminen nikotiinipussisiin on STM:n mielestä oikeasuuntainen ja tarpeellinen toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi. STM:n näkemyksen mukaan jatkossa olisi hyvä selvittää kustannusvastuusäännösten laajentamista myös muihin tupakkalain soveltamisalassa oleviin (muovia sisältäviin) tupakka- ja nikotiinituotteisiin, kuten esimerkiksi kertakäyttösavukkeisiin.

STM pitää erittäin hyvänä, että hallituksen esityksen valmistelussa on huomioitu tupakkapuitesopimuksen 5.3 artikla, jonka tarkoituksena on suojella kansanterveyttä ja sitä tukevaa tupakkapolitiikkaa tupakkateollisuuden kaupallisten ja muiden etujen tavoittelulta. On tärkeää varmistaa, ettei tupakkateollisuus voi edistää omia tavoitteitaan eri hallinnonalojen hankkeiden avulla. Tupakkapuitesopimuksen artiklasta 5.3 juontuva velvollisuus rajoitettuun kanssakäymiseen tupakkateollisuuden kanssa koskee kaikkia hallinnonaloja, ei ainoastaan terveyssektoria.

Pykäläkohtaiset kommentit

6 § Muut määritelmät

STM kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa nikotiinipussille ehdotettua määritelmää, jossa viitataan tupakkalain 2 §:n 14 a kohdassa säädettyyn savuttoman nikotiinituotteen määritelmään.¹

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

STM kannattaa uuden 12 kohdan lisäämistä, jossa määritellään nikotiinipussien tuottaja. STM:n näkemyksen mukaan on hyvä, että tuottajavastuun piiriin lisättäisiin kaikki nikotiinipussit riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia. Nikotiinipussit sisältävät joka tapauksessa myrkyä, joka on ympäristölle (ml. eläimistöille) vaarallista.

¹ Tupakkalain muutosta (HE 221/2024 vp; EV 48/2025 vp), jolla savuttomien nikotiinituotteiden määritelmä on tarkoitus lisätä tupakkalakiin, ei ole tätä lausuntoa annettaessa vielä vahvistettu. Tasavallan presidentin on määrä vahvistaa laki 23.5.2025.

48 a § Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

STM kannattaa nikotiinipussien tuottajan tuottajavastuun rajaamista 48 a §:ssä ehdotetulla tavalla.

48 b § Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

STM kannattaa pykälän 3 momenttiin ehdotettua muutosta, jolla nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuu saatetaan vastaavalle tasolle suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattamien tuottajan korvausvelvollisuuden kanssa lukuun ottamatta tupakkajätteelle tarkoitettuja keräysastioita.

48 d § Tuottajien kunnille maksaman korvauksen jakaminen tuoteryhmien ja tuottajien kesken

-

48 e § Valtioneuvoston asetus tuottajien kunnille maksamien korvausten laskentaperusteista

-

48 f § Korvausmenettely

-

48 g § Kunnan selvitys toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista

STM kannattaa ehdotetun uuden pykälän lisäämistä jätelakiin. Näin varmistettaisiin, että tuottajilta saatuja korvauksia käytettäisiin roskaantumisen ennaltaehkäisy- ja siivoustoimiin.

48 i § Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

STM kannattaa pykälän muuttamista siten, että kunnan neuvonta- ja tiedotusvastuu kattaisi myös nikotiinipussit sekä niistä aiheutuvat jätteet.

51 § Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

STM:n näkemyksen mukaan on perusteltua, ettei tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus koske nikotiinipussien tuottajia HE-luonnoksessa esitetyin perustein.

Voimaantulo

STM kannattaa esityksessä ehdotettua voimaantuloaikaa.

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Erityisasiantuntija

Reetta Honkanen

VN/7002/2025-STM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: